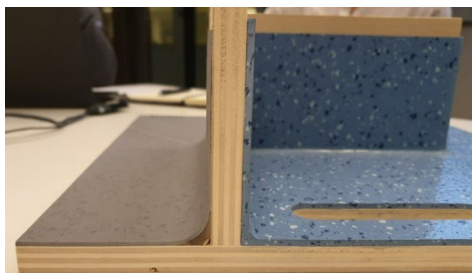

Projekteringsanvisning för golvmattor

Skapad: 2025-07-04

Uppdaterad: -

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Innehåll

Projekteringsanvisning för golvmattor	3
1 Inledning	3
2 Val av golv	3
2.1 Planering	4
2.1.1 Funktionsegenskaper	4
2.1.2 Gestaltningsprogram	5
2.1.3 Hygien	5
2.1.4 Fysisk tillgänglighet	6
2.1.5 Arbetsmiljö och patientsäkerhet under bruksskedet	7
2.2 Hållbarhet	8
2.2.1 Byggvarubedömningen	8
2.2.2 PVC	8
2.2.3 Återvinning av spill vid golvläggning	9
2.2.4 Återvinning av äldre golvmattor som rivs	10
2.3 Genomförande	10
2.3.1 Startmöte golv	10
2.3.2 Återkommande anmärkningar som ska undvikas	10
2.3.3 Städbarhet och golvunderhåll	12
2.3.4 Byggstäd	12
2.3.5 Regelmässig städning och golvunderhåll	13
2.4 Golv av plast	14
2.4.1 Socklar på löpmeter	14
2.4.2 Kvartsvinylplattor	14
2.4.3 Lösa plattor, pusselgolv	14
2.5 Golv av gummi	14
2.6 Textilmattor och socklar av trä	14
2.7 Renovering av golv	15
3 Bilaga för jämförelse mellan mattprodukter	15
4 Golvgruppen	15

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Projekteringsanvisning för golvmattor

1 Inledning

I 5 Kap 2§ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) anges:

”Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.”

Standardisering av lokaler, rumsfunktioner och tekniklösningar medför effektivare och säkrare vård, samt långsiktigt hållbara, robusta och ändamålsenliga vårdfastigheter.

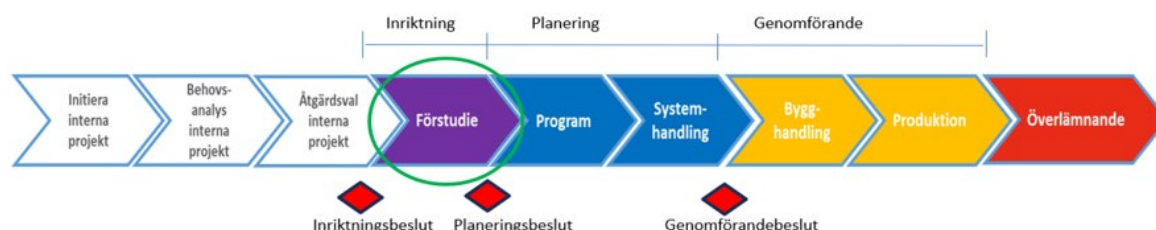
Styrdokument fastigheter är styrmedel för att säkerställa lokaler för god vård – att lagkrav följs, att krav avseende patientsäkerhet uppfylls och att arbetsmiljön i lokalen är god – en gemensam standard som ska gälla för fastigheter förvaltade av Locum. Styrdokumenten ska även tillämpas för inhyrda lokaler.

Golv är en viktig projekterings- och förvaltningsfråga. Locum har i uppdrag av Region Stockholm att hitta miljövänliga golv med sikte på hållbar förvaltning i livscyelperspektiv. Samtliga golvytors och mattors krav ska utgå från bedömningar i Byggvarubedömningen (BVB).

På Locums hemsida finns PTS riktlinjer, typritningar och utförandeblad.

<https://www.locum.se/verktygen/styrdokument-fastigheter/>

2 Val av golv

Locums projektprocess

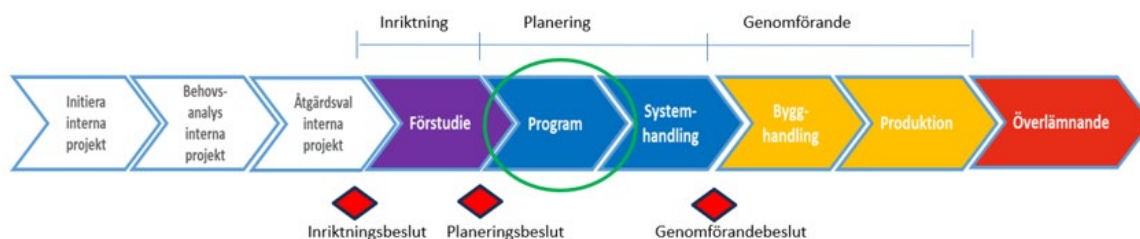
Hur golv är avsedda att användas och krav på dess egenskaper och underhåll är en planering som påbörjas redan vid förstudie.

Konsulter ska beakta alla krav som påverkar val av produkt så som till exempel livslängd, hygien, akustik, ergonomi, underhåll och städbarhet.

Golven ska tåla underhåll, städning och förväntat slitage från respektive verksamhet 24 timmar/dygn, året runt.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

2.1 Planering

Löpande planering genom Locums projektprocess

Planera in arbetsmöten kring golvfrågor under varje skede, inhämta lokala erfarenheter som kan påverka projektet. Rumsfunktionsprogram (RFP-blad) utifrån Program för teknisk standard (PTS) tytrum och kravställer golvtyp. För att visa önskat utförande kring uppvik och fogar kan en Mockup (1:1 modell) skapas. Bärbar 3D-modell finns att låna från Locums specialister, se kapitel 4.

3D-modeller över olika golvuppvik är ett bra diskussionsmaterial att utgå från vid projektering och inför startmöten med golventreprenören. Vid arbetsmöten för golv bör information inhämtas från städentreprenör, vårdverksamheten, vårdlokalutvecklare, förvaltning och Locums golvgrupp, se kapitel 4 Golvgruppen.

AF-del (administrativa föreskrifter) ska kravställa startmöten med de entreprenörer som gör underarbete till golv samt de som lägger golv. Startmöte med totalentreprenad anges under koden AFD.331 medan utförandeentreprenader regleras under AFC.331.

Det är av största vikt att aspekter kring utförande och hantering av golv beskrivs i teknisk beskrivning inför prissättning/kalkyl av mängder samt att förfrågningsunderlag följer Locums riktlinjer.

Oavsett mattval är handhavande i underarbete kring bjälklag, samt noggrannhet vid själva mattläggningen av stor vikt och helt avgörande för resultatet.

Tid för bjälklagets, spacklets och limmets uttorkning ska ingå i tidplanen samt tidpunkter för fuktmätning av dessa. Vid slarv riskerar man blåsbildning eller förtvålning och därmed kan vissa våder behöva läggas om efter slutbesiktning. Överlämning av lokalerna riskerar att försenas och projektet fördras.

2.1.1 Funktionsegenskaper

I miljöer där golvsador ofta uppkommer bör tåligare eller mer självläkande matta övervägas. Golvmattor kan också läggas i en indelning där del av ytan lätt går att bytas. Dock ska alltid strukturen på mattans ytskikt och dess längdriktning beaktas.

Vissa utrymmen kan ha flertalet motstridiga krav. Arbetsmiljökrav, god akustik och ergonomi (svikt) kan vara svåra att kombinera med vårdhygieniska och logistiska krav (tungt rullande gods på mjuka golv). Vid motstridiga krav under projektering ska dessa viktas mot varandra utifrån kommande verksamhet. Besluten protokollförs.

Använd Bilaga utvärdering golvmattor som hjälpmedel.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Överväg om andra golvlösningar än matta är att föredra i utrymmen med hårt slitage till exempel rangeringsytor, godsmottagningar, kulvert med mera där förflyttning av tunga skrymmande och kantiga (vassa) fraktioner skadar ytskikt.

Överväg om renovering av befintligt golv kan vara aktuellt. Se kapitel 2.7.

- Se [Arbetsmiljöverkets författningssamling](#)
- Se [Riktlinjer för fysisk tillgänglighet](#) Taktil och visuell arkitektur ska gälla från entréer och in till vårdavdelning samt mottagning.
- Se [Riktlinje Vårdhygieniska aspekter](#)
- Se [Riktlinje för akustikkrav i vårdmiljöer](#)

2.1.2 Gestaltungsprogram

Där gestaltungsprogram finns för vårdfastigheten ska dessa följas. Detta för att upprätthålla erfarenhetsåterföring inom fastighetens underhåll av ytskikt samt att harmonisera med byggnadens grundidéer med visuellt vägledande arkitektur. Gestaltungsprogram kan erhållas genom Locums förvaltare eller sjukhusets/verksamhetens fastighetsavdelning. Om dessa saknas väljs färg och materialval utifrån kravställande riktlinjer och likvärdiga verksamheter inom vårdbyggnaden.

För att erhålla hållbar förvaltning och underlätta underhåll är en genomtänkt och upprepad golvgestaltning av största vikt. Få kombinationer av materialval och kulörer inom en vårdbyggnad, underlättar framtida ombyggnader och underhåll med avseende på arbetsrutiner och reservdelar. Vid planering av färgsättning och val av mönster ska projektledaren och förvaltare vara väl insatta. Kulörkoder ska i god tid redovisas eftersom de påverkar kostnader för framtida städbarhet, underhåll och eventuella ombyggnader.

Välj kulörer med ljusreflektanstal i spannet 25%–50 % Light Reflectance Value (LRV). Genom ett medvetet val av X % svärta uttryckt i LRV undviks alltför ljusa golv, som ofta upplevs smutsiga samt alltför mörka kulörer av golv som döljer fläckar eller påverkar orienterbarhet.

Planlösningen ska vara överblickbar med tydliga rumsformer. Gräns mellan golv och samtliga omgivande byggelement såsom sockel, vägg, karm och eventuell tröskel ska kontrastera i ljushet och uppnå en skillnad på minst 0,40 enligt NCS-skalan. Kontrast kan mätas antingen via NCS, och då vara minst 0,40 i skillnad mellan två färger, eller via LRV där skillnaden ska vara 30% mellan de olika färgerna.

Kulörer bör hållas neutrala och enligt basfärgsutbud för att underhåll ska kunna utföras under en lång förvaltningsperiod. Ovanliga kulörer i små areor kan bli mycket dyra inköp vid både nyläggning och vid reparation och underhåll. Fabriken tvingas ställa om produktionsmetod och projektet kan tvingas beställa större kvantitet av produkten än som efterfrågats.

2.1.3 Hygien

Locums styrdokument [Riktlinje Vårdhygieniska aspekter](#) anger en gemensam standard som ska gälla för regioners förvaltade, ägda eller inhyrda fastigheter. Riktlinjerna är ett styrmedel för att säkerställa att lagkrav och andra regler följs. I Riktlinje Vårdhygieniska aspekter liksom i PTS typrum och i projektspecifika RFP-blad finns bland annat uppgifter om hygienklasser 0 - 3,

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

ytskikt, olika typer av utrymmen och utrustning ur ett vårdhygieniskt perspektiv. För möjlighet till arbete i PTS-databas, kontakta Vårdlokaltutvecklare på Locum för inloggning till PTS.

Som stöd i vårdhygieniska frågor finns rapporten [Bygghälsa och Vårdhygien, Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler](#) (BOV) att tillgå. Den belyser att det krävs en vårdhygieniskt genomtänkt lokalplanering och tar upp aspekter som kan ha betydelse för arbetsmiljö och patientsäkerhet bland annat genom att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner. I BOV finns också uppgifter om när och hur vårdhygienisk expertis ska kopplas in i projektet. BOV publiceras av Svensk Förening för Vårdhygien.

En vårdfastighet har många olika typer av utrymmen. Endast vissa av vårdfastighetens lokaler tillhör hygienklass 3. Hygienklasserna 1 till 3 skiljer sig inte åt då det gäller golv. För att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner behöver vårdlokalers ytskikt vara anpassade för verksamheten. Golv i vårdlokaler ska vara synligt rena och tåla rengöringsmedel, punktdesinfektion och handdesinfektionsmedel. Golv ska vara lätta att städa samt tåla maskinell städning. Gropar i mattan får inte finnas kvar efter tung utrustning.

Färg och mönster får inte försvåra upptäckten av fläckar och spill. För att spill och smuts ska bli synligt bör varken allt för ljusa eller allt för mörka golv väljas. Se 2.1.2

2.1.4 Fysisk tillgänglighet

Färgsättning och inredning av lokalerna ska underlätta orientering och rumsuppfattning. Mönsterverkan ska vara neutral och ej strida mot krav enligt [Riktlinjer för fysisk tillgänglighet](#). Golv med iögonfallande mönster, allt för stora kontraster och bländande reflekterande ytor ska undvikas. Mörka markeringar i golv/mark kan uppfattas som nivåskillnader bland annat av personer med demens, med nedsatt kognitiv förmåga eller nedsatt syn.

Exempel på för stor kontrastering i golv som kan missuppfattas som nivåskillnader.

Montering av limmade eller infällda varselmarkeringar och taktila stråk ska utföras så att de tål städning med kombimaskiner. Beakta förberedande rengöring och torktid. Se [Riktlinjer för fysisk tillgänglighet](#) och [Utförandeblad Dörrar inomhus Kontrastmarkering på golv](#)
Stegsäkerhet

Golv med stegsäkerhet/halkskydd ska bara föreskrivas där reellt behov finns. Beakta i respektive projekt om halkrisk finns eller ej. WC/RWC ska inte ha stegsäkra golv. Generellt ska omklädningsrum i anslutning till duschrum inte heller ha stegsäkra golv. Stegsäkra golv ska finnas där golvbrunn installerats och planerad spolning eller vattenutsläpp finns. Se även krav på stegsäkerhet enligt projektets RFP-blad.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

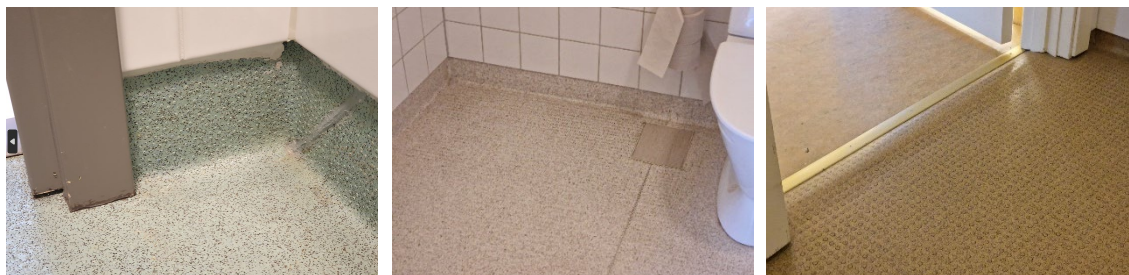
Observera att samma klass på stegsäkerhet kan lösas på olika sätt. Ytstrukturen påverkar städmetod och upplevelse av renhetsgrad. Locums FM Controller ska alltid rådfrågas. Golven ska inte ha så höga noppor eller korn, att de inte går att städa på ett enkelt sätt. Vid val av stegsäkra sträva mattor krävs regelbunden maskinellstädning. Moppning av stegsäkra golv är inte att rekommendera som enda metod, då man inte uppnår tillräcklig gnuggstyrka med endast muskelkraft.

Använd Bilaga utvärdering golvmattor som hjälpmedel.

Storkök och desinfektionsrum har många golvbrunnar som ska vara lätt åtkomliga att rengöra. Vid val av utrustning ska dess benplacering, stag, hyllor och benhöjd beaktas. Stegsäkra zoner behöver bara finnas där personal rör sig. Övriga ytor ska ha en ytstruktur och utformning som är lättstädad.

I utrymmen där tvätt av stora kärl på hjul samt mindre kärl på diskbänk förekommer, ska det beaktas om stegsäker matta bör vara ett alternativ. Utred ytbehandlad betong eller annan lösning är att föredra.

I sop- och tvättstörtsrum med golvbrunn bör både väggar och golv kunna spolas av. Rummen utsätts för stort slitage av rullande gods. Väggskydd kan också behöva våtrumskrav. Utred om ytbehandlad betong eller annan lösning är att föredra.

Exempel på olämpligt val av stegsäkert golv i wc där vald ytstruktur försvårar städning.

Fotografier M. Ström Hugner Locum

2.1.5 Arbetsmiljö och patientsäkerhet under bruksskedet

Genom att skapa en bra golvmiljö både via materialval, krav på dess utförande, städning och underhåll, kan Locum tillskapa vårdlokaler som under bruksskedet bidrar till en god arbetsmiljö och en hög patientsäkerhet. Om golven inte är säkra och rena finns risk för fallolyckor för både patienter och vårdverksamhetens medarbetare. Patienter med olika sjukdomstillstånd och funktionsförmågor har olika god förmåga att ta sig fram. För att minimera risker för fall bland personer med demens, nedsatt kognitiv förmåga och synnedsättning bör mönster, flingor, prickar eller dylikt undvikas, där de av mönstret kan luras att böja sig i tron att de ska plocka upp något från golvytan.

Medarbetare kan vid för hårda golv få påfrestningar på fötter, ben och rygg och ha en ökad risk för uttröttnings. Golv ska därför vara fasta och stabila och ha en svikt som är lämplig för verksamheten. Ytstrukturen på golvytan ska vara så sträv att man inte halkar. Skrapgaller och fasta torkmattor används där det behövs för att förhindra att medarbetare och besökare drar in väta. Dessa ska väljas i samråd med val av taktila stråk.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Det är av största vikt att kravställa jämna golv. Materialskarvar, mattkanter och liknande ska undvikas, kontrolleras och besiktigas. Vårdmiljöer ska vara tröskelfria och utan nivåskillnader.

Säkra golvmiljöer kan tillskapas bland annat genom att:

- Följa [Arbetsmiljöverkets författningssamling](#) (AFS) bestående av föreskrifter och allmänna råd. Förslag på sökord: "golv", "städutrymme" med mera. Länk till övergripande information om golv hos Arbetsmiljöverket: [Lokaler och arbetsutrymme Golv](#)

2.2 Hållbarhet

Begreppet hållbarhet omfattar såväl påverkan kopplat till hälsa, miljö liksom klimat och ekonomi. Produktens helhetsbedömning ska beakta påverkan utifrån material och tillverkning, men även dess förväntade livslängd.

Genom medvetna produkt- och kulörval från standardsortiment blir den förvaltade miljön mer hållbar över en längre period. Medveten gestaltning ska underlätta underhåll och reparationer samt bidra till en hållbar ekonomi.

2.2.1 Byggvarubedömningen

Bildkälla Byggvarubedömningen

Locum använder Byggvarubedömningen (BVB) för kontroll av byggvaror. I databasen kan såväl ingående ämnen som livscykel och klimatpåverkan kontrolleras. Genom ett aktivt produktval kan Locum dels arbeta för att undvika oönskade ämnen, det möjliggör även att styra mot mer cirkulära- och klimatneutrala byggnader.

BVB används även för att man i framtiden ska veta vilka produkter och material Locum byggt in. Inför produktval ska därför material kontrolleras och registreras i BVB enligt Locums [Riktlinje för produkt- och materialval](#).

2.2.2 PVC

Det finns ett generellt ställningstagande inom Region Stockholm att fasa ut PVC och med bakgrund av detta ska PVC-fria material i Locums förvaltade vårdfastigheter prioriteras.

Locums målsättning är att fortsätta arbeta för att fasa ut PVC. Grundprincipen vid val av golv är dock att välja ett alternativ där den sammanvägda funktionen för respektive rum uppfylls. Det ska vara förutsägbart att den matta som väljs kommer kunna läggas med ett fullgott resultat givet projektets förutsättningar, samt att mattan kommer att fungera för verksamheten över tid.

Enligt ett tjänsteutlåtande från Region Stockholms ges Locum möjlighet att använda mattor med innehåll av PVC i vård- och sjukhusmiljöer där det av funktionella och medicinska skäl inte är godtagbart med alternativa material. Om golvmatta med PVC innehåll anses vara lämpligaste produkt i aktuellt projekt ska produkten godkännas av projektets styrgrupp.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Det är upp till projektet och dess styrgrupp att utvärdera vilken matta som är lämplig utifrån projektets och vårdfastighetens förutsättningar. Tidigare förfarande med separat avstegsblankett för PVC utgår.

Kunskapssammanställning PVC

Under 2023 beställde Regionernas nationella kansli för hållbar upphandling i samverkan med Region Östergötland, Västra Götalandsregionen och Region Stockholm, en uppdaterad kunskapssammanställning kring PVC utifrån ett miljö- och hälsoperspektiv;

”Kunskapssammanställning PVC- Framtaget inför uppdatering av regionala inköspolicys”.

Genomlysningen visade att det fortfarande finns vissa problem, både miljömässiga och arbetsmiljömässiga kopplat till tillverkningen av PVC. Det finns även en osäkerhet avseende hur innehållet i PVC påverkar hälsa och miljö. Det är framför allt använda mjukgörare (ftalater) och värmestabilisatorer som fortsatt utgör ett problem. I rapporten ges förslag till allmänna råd som kan användas vid inköp av produkter innehållandes PVC (mer information nedan). Genom att följa dessa råd hanteras delvis de problem som kopplas till PVC-tillverkning och användning av produkter gjorda av PVC.

I de fall det är aktuellt att välja en PVC-matta har råd baserat på tidigare nämnd kunskapssammanställning tagits fram, dessa ska beaktas inför val av matta:

- Ursprung polymer och tillverkning:
 - Sker tillverkning inom EU och där med i enlighet med industriutsläppsdirektivet? Om tillverkning sker utanför EU; efterfråga information kring hur PVC-tillverkaren hanterar utsläpp av klororganiska föreningar, särskilt VCM och dioxiner.
 - VCM ska tillverkas genom EDC-metoden.
 - Klor ska tillverkas med membranmetoden.
- Råvaror:
 - Återvunnen PVC med kända tillsatser är ett bra val. Annars, välj om möjligt biobaserad PVC. I andra hand väljs matta tillverkad från olja eller fossilgas. PVC ska ej vara tillverkad från stenkol.
- Tillsatser:
 - Värmestabilisatorer ska vara fria från bly och tenn.
 - Mjukgörare ska vara ftalatfria.
- Avfallshantering:
 - Prioritera återvinningsbara produkter och gärna cirkulära modeller för återvinning av uttjänta produkter.

2.2.3 Återvinning av spill vid golvläggning

Planering för återvinning ska göras under projektering. Under projekteringsskedet ska areor måttanpassas i den mån det går och mängdas för att undvika onödigt spill. Hur mycket spill som genereras påverkas också av valet av mattors vådbredder och vådriktningar. Se stycke 2.3.1 och 3.3.3 nedan om porskikt (PUR), slitage med mera.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Golvbranschens Riksorganisation (GBR) representerar Sveriges golvläggare, återförsäljare och leverantörer. GBR Golvvåtervinning tar hand om golv- och väggmaterial av plast från alla större leverantörer på den svenska marknaden. Hämtning av spill är kostnadsfritt för projekt/beställaren. Det finns möjlighet till projektspecifik uppföljning och metod för att beräkna av koldioxidbesparing i jämförelse med andra metoder för avfallshantering. Läs mer här om processen: [Golvvåtervinning för installationsspill](#). En skrivning om detta finns i Locums AF-mall AFG.82, Renhållning.

2.2.4 Återvinning av äldre golvmattor som rivs

Vissa tillverkare kan ta tillbaka mattor från rivning. Denna möjlighet ska utredas och beskrivas i förfrågningsunderlag för rivningsarbeten. För att hantering av aktuella material ska kunna prissättas ska hantering och mängder beskrivas i rivningshandlingar.

2.3 Genomförande

2.3.1 Startmöte golv

Vid startmöte med byggtreprenör och dess underentreprenörer för golv ska arbetsberedning med egenkontroller planeras. Syftet med mötet är att förklara varför vårdhyresgäster har högre krav och felanmäler avvikelser på golv i vårdlokaler i en större utsträckning än vad andra typer av hyresgäster gör.

Mötet ska resultera i att entreprenörerna ska få god kunskap om hur deras yrkesskicklighet och noggrannhet av underarbete kring bjälklag samt vid själva mattläggningen med uppvik och fogar etcetera påverkar hygien och funktionen i det direkta vårdarbetet. Logistiken kring vårdarbete och rullbarhet av gods samt medicinteknisk utrustning påverkas också av kvaliteten på ytskikten.

Mattor bör läggas i korridorens längdriktning. Repor tvärs vådriktningen blir mer iögonfallande än de som uppkommer i vådens längdriktning. Byte av matta kan då eventuellt utföras utan att stänga av korridorsflödet. Del av trafiken kan passera på den mattbredd som ej är under aktuell byggåtgärd.

Monteringsanvisningar ska utföras enligt anvisningar och instruktioner från respektive materialleverantör och [Golvbranschens Branschstandard](#) (GBR).

2.3.2 Återkommande anmärkningar som ska undvikas

Golv får inte upplevas som smutsiga och svårstädade. Ojämnheter vid slipning och underarbete ska inte synas igenom mattor. Se till att limöverskott tas bort innan svetsning påbörjas. Ojämnheter får inte hindra foghyvling av svetstråd så att resultatet inte blir i nivå med omgivande matta.

Nedan exempel på smutsiga och ojämna fogar/svetstrådar. Fotografier M. Ström Hugner Locum.

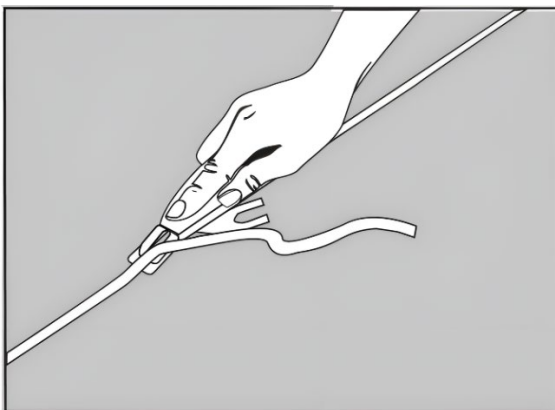
Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Tvärjack får inte förekomma på grund av att foghyveln/månhyveln /kniven inte löper slätt mot underlaget. Om fogen bildar en dal så samlas smuts i mitten och blir fogen en topp fastnar smuts på var sida om fogen. Matta och svetstråd får inte värmas så att materialet skrynklar sig.

Exempel på T-jack i fog och skadat och skrynkligt ytskikt på grund av golvverktyg med för hög värme.

*Olika verktyg kan nyttjas för plan foghyvling såsom foghyvel med släde eller månkniv.
Bildkälla Golvbranschen, GBR*

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Vid ilagning, beakta att rundade hörn får jämnare fog/svetstråd och upplevs renare än hörn där foglinjer/svetstrådar korsar varandra. Fotografier M. Ström Hugner Locum

Glipor vid fog/svetstrådar, uppvik, mjukfogning mot vägg ska inte förekomma. Försegling av mattans överkant mot vägg får ej gulna med tid och ska vara övermålningsbar. Smuts och vätskor samlas i glipor och kan på sikt göra att golvmaterialet tappas vidhäftning. Egenkontroll av uppvik, mjukfogar mot vägg och avlägsnande av limrester ska utföras.

Byggprojektets detaljtidsplan ska beakta tid för bjälklagets, spacklets och limmers torktid samt tidpunkter för fuktmätning av dessa. Blåsbildning eller förtvålning får inte förekomma. Vårdverksamhet ska inte hindras och överlämning försenas efter slutbesiktning på grund av besiktningsanmärkningar kring golv och uppvik som hade kunnat undvikas med rätt planering och utförande.

2.3.3 Städbarhet och golvunderhåll

Ansvaret för golvunderhåll är olika för olika vårdfastigheter. I vissa vårdfastigheter råder Locums FM-enhet över avtal med städbolag. I andra vårdfastigheter kan verksamheten råda över avtal med städbolag. Där Locum utför städning ingår storstädning och golvvård integrerat i våra avtal.

Golvmaterial ska väljas med hänsyn till arbetsmiljö för de som utför städning med hänsyn till ergonomi, rationellt underhåll och användning av rekommenderade kemikalier.

Mattor ska tåla förekommande desinfektionsmedel, såsom alkoholer, oxiderandemedel, klorpreparat samt kroppsvätskor och medicinska lösningar.

Val av matta ska utgå ifrån kringliggande lokalers befintliga ytskikt för rationell städning och hållbar förvaltning.

PUR är en ytbehandling från fabrik, som ger ökad beständighet mot till exempel fläckar och friktionsmärken. Ytbehandlingen ger golven goda städegenskaper och minskar användningen av oönskade ytbeläggningar.

2.3.4 Byggstäd

Respektive projektledare ansvarar för skydd av golvytor innan överlämning.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Tid för byggstädning ska ingå i tidplanen. Beakta att om verksamheten (till exempel medicinteknisk personal) får tillgång till lokalerna innan formell överlämning, kan detta försvåra den viktiga byggstädningen då skyddspapp ligger kvar under en längre tid.

Byggstädning ska följa golvleverantörens skötselanvisningar. Det är av största vikt att samtliga rester från lim vid uppvik, tejp med mera avlägsnas. Där krävs limbortagningsmedel eller andra lösningsmedel. Limrester drar annars åt sig smuts som inte går att avlägsna i den kommande regelmässiga städningen.

Där byggstädning utförs enligt golvleverantörens skötselinstruktioner minimeras antalet onödiga besiktningsanmärkningar. Detta ger i förlängningen även färre felanmälningar/avvikelse rapporter under bruksskedet.

Vid slutbesiktning ska golvleverantörens skötselinstruktioner överlämnas till Locums driftleverantör och verksamheten. Den som har avtal med städentreprenör ska i sin tur överlämna skötselinstruktionerna vidare.

2.3.5 Regelmässig städning och golvunderhåll

Skötselanvisningar från golvleverantör ska överlämnas till både verksamheten och städentreprenör om rutiner för fortlöpande städning ska ske vid överlämnande.

Val av städmaskin bör väljas utifrån respektive rumsstorlek, utformning och inredning. Maskin ska inte kunna fastna i underkant av kakel och mattuppvik.

Beakta att utrymmen regelbundet ska städas med kombimaskin. Städningen av verksamhetens ytor kombineras ofta av moppning och maskinell städning. Upprepade golvmoppningstillfällen motsvarar inte resultatet av städning med maskin. Golvet livslängd förkortas där fel städmetoder löpande utförs.

Ytor med stegsäkra golv kräver maskinell städning.

Exempel på mindre yta med stegsäkert golv. Fotografi M. Ström Hugner Locum

Polish och vax ska undvikas. Där en sådan ytbehandling tillförts krävs ständig upprepat underhåll med tillkommande onödiga kostnader, miljöpåverkan samt påverkar vårdverksamhetens tillgång till ytorna. Överväg att i stället utföra en golvrenovering, se 2.7.

Förändrade städmetoder som kan påverka mattans egenskaper (till exempel att porer täpps till) ska godkännas av Locums FM Controller och förvaltare innan genomförande.

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

Kemikalier som används vid städning ska registreras i anvisat kemikaliehanteringssystem där de kontrolleras mot regionens utfasningslistor.

2.4 Golv av plast

De flesta mattor som läggs in i de lokaler Locums förvaltar är av plast på löpmeter med uppvik. För produktval se kapitel 2.2.2 för Byggvarubedömningen och 2.2.3 för produkter innehållande PVC.

2.4.1 Socklar på löpmeter

En del av Locums fastigheter har gestaltungsprogram där allmänskorridorer har socklar på löpmeter. Socklar av plast eller gummi ska vara limmade på väggen och noga tätade mot golv. Försegling av socklar överkant mot golv och vägg får ej gulna med tid och ska mot vägg vara övermålningsbar. Följ det lokala gestaltungsprogrammet vid val av kulör.

2.4.2 Kvartsvinylplattor

Enligt Karolinska sjukhuset Huddinges gestaltungsprogram ska kvartsvinylplattor ligga i allmänskorridorer. Det lokala gestaltungsprogrammet ger anvisningar om hur mönster och vald riktning av respektive platta påverkar liv åt de stora ytorna.

2.4.3 Lösa plattor, pusselgolv

I vissa utrymmen är det av hänsyn till fukt, slitage och akustik lämpligt med löst monterade plattor. Pusselgolv förekommer till exempel i vissa kulvertar eller teknikutrymmen.

Exempel på markering av dolda funktioner under löst golv. Alternativ till skylt ovan sockel.
Fotografi M. Ström Hugner Locum

2.5 Golv av gummi

Gummimattor fungerar bra i vårdlokaler. I vårdverksamhet där personal ofta står under längre perioder (till exempel operationsavdelning) kan gummimattor minska behovet av extra lösa mattor för ergonomisk avlastning.

Vissa gummigolv kan anses som trögrullade vid rullande gods. Friktionsegenskaper ska beaktas vid jämförelse mellan material och olika mattprodukter utifrån den specifika verksamheten.

2.6 Textilmattor och socklar av trä

Textilmattor och träsocklar ska undvikas. Felaktig städmetod och intervall kan orsaka besvär för personer med allergi eller astma. Arbetsgivaren har ansvar för det systematiska

Processägare Direktör Affärsstöd	Processledare/Uppdateringsansvarig Specialist byggnadsteknik	Kvalitetssamordnare Kvalitetschef	Skapat 2025-07-04	Senast ändrat	Godkänt 2025-07-04
-------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------	---------------	-----------------------

arbetsmiljöarbetet. Att minimera riskerna för allergiska besvär orsakade av lokalernas utformning och materialval ingår i detta arbetsmiljöansvar.

2.7 Renovering av golv

Locum har ännu liten erfarenhet av de metoder för golvrenovering som finns på marknaden. Ytbehandling som kan påverka mattans egenskaper ska godkännas av Locums FM Controller och förvaltare innan genomförande.

Inför produkt- och metodval ska material kontrolleras och registreras i BVB enligt Locums [Riktlinje för produkt- och materialval](#).

Även kemikalier som används vid förberedelse inför golvrenovering (lösningsmedel, polishbort etcetera) ska registreras i anvisat kemikaliehanteringssystem där de kontrolleras mot regionens utfasningslistor.

3 Bilaga för jämförelse mellan mattprodukter

Efter att produkt kontrollerats i Byggvarubedömningen se kapitel 2.2.2. kan en jämförelse göras mellan likvärdiga produkter med hjälp av Bilaga utvärdering golvmattor.

4 Golvgruppen

Golvgruppen är en arbetsgrupp på Locum som besvarar frågor relaterade till golvmaterial.

Kontaktpersoner på Locum

Roll	Område
Vårdlokalutvecklare	Frågor om vårdverksamhet, patientsäkerhet, vårdhygien, PTS och RFP.
Specialist byggnadsteknik Bygg	Frågor om fogar, uppvik, mjukfog i överkant.
Miljöcontroller	Frågor angående Byggvarubedömningen, återvinning och källsortering
FM Controller, Locums FM-enhet	Frågor om lokalvård, för de lokaler när Locum har detta uppdrag.
Specialist tillgänglighet	Frågor om fysisk tillgänglighet.